

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Й.Й. Дидишко

2020 р.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Навчальна програма

з підготовки до вступу у заклади фахової

передвищої освіти громадян України

(на основі базової загальної середньої освіти)

ПОГОДЖЕНО

Цикловою комісією

мов та літератур

Протокол № 5 від 15 січня 2020

Голова комісії *Л.М. Труша*

ОДЕСА
2020

Пояснювальна записка

Українська мова – державна мова України. Вона неоціненна національна святиня, скарбниця духовних надбань народу, запорука його подальшого культурного прогресу. Як навчальна дисципліна українська мова виконує важливі освітні функції. Головна функція рідної мови полягає в тому, що вона є засобом спілкування, пізнання нагромаджених людством культурних цінностей. Як форма вияву національної й особистісної свідомості вона є засобом самопізнання, саморозвитку і самореалізації людини. Вільне володіння рідною мовою забезпечує реалізацію творчих можливостей студентів в усіх сферах життя.

Мета курсу української мови полягає у виробленні умінь і навичок вільно, комунікативно, виправдано користуватися засобами української мови – її стилями, формами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (слухання, читання, говоріння, письмо). Навчальні завдання:

- довести до слухачів підготовчих курсів української мови найнеобхідніші загальнотеоретичні питання з правопису, морфології, синтаксису та пунктуації в українській мові;
- продовжувати вчити користуватися всім багатством засобів української мови на основі практичного засвоєння основних мовних і мовленнєвих понять, визначень та правил;
- розкрити красу і багатство української мови;
- забезпечити засвоєння норм української літературної мови;
- виховувати любов і шанобливе ставлення до української мови як державної мови України, усвідомлення того, що українська мова є генетичним кодом української нації.

Програма розроблена відповідно до програм для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови 5- 9 класи (лист Міністерства освіти і науки України №1/9 – 415 від 03.07. р.)

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З предмету « Українська мова» (база 9 класів)

Назва теми	Всього годин	Теоретичні	Практичні
Тема 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія.	14	6	8
Тема 2. Словотвір. Орфографія.	6	2	4
Тема 3. Морфологія.	14	6	8
Тема 4. Синтаксис. Пунктуація.	16	6	10
Всього:	50	20	30

Зміст програми

Тема 1 Графіка. Українська абетка. Позначення на письмі голосних і приголосних звуків. Предмет і завдання фонетики як мово значної дисципліни. Звуки мови, їх класифікація. Фонетична транскрипція. Чергування голосних та приголосних. Позиційне чергування у-в, і – й. Подвоєння та подовження приголосних. Спрощення в групах приголосних. Складоподіл. Наголос. Орфоєпія як розділ мовознавчої науки, що вивчає систему загальноприйнятих правил літературної вимови. Сучасні орфоєпічні норми. Уживання літери г. Норми українського наголосу.

Тема 2 Словотвір як наука про творення слів. Морфологічна будова слова. Основні способи словотвору. Правила переносу слів із рядка в рядок. Орфографія як розділ мовознавчої науки. Принципи українського правопису. Різновиди орфограм. Складні випадки правопису ненаголошених голосних, м'якого знака, апострофа. Орфограми у префіксах. Орфограми у коренях. Орфограми у суфіксах. Правила вживання великої букви. Написання власних та географічних назв. Правопис слів іншомовного походження. Фонетичні та морфологічні правила переносу слів.

Тема 3 Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Система частин мови, спільне і відмінне в них. Складні випадки правопису різних частин мови. Іменник. Особливості відмінювання та правопису відмінкових закінчень іменників. Прикметник. Відмінювання і особливості правопису відмінкових закінчень прикметників. Творення прикметників. Займенник. Розряди займенників. Правопис. Числівник. Відмінювання і правопис числівників. Дієслово. Дієвідмінювання і правопис дієслів. Прислівник. Творення і правопис прислівників. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка. Правопис службових частин мови.

Тема 4 Предмет синтаксису як граматичного рівня сучасної мови. Типи синтаксичних одиниць. Пунктуація. Система розділових знаків. Інтонація речення і пунктуація. Речення. Граматична основа речення. Члени речення. Види простих речень. Синтаксис ускладненого речення. Види складних речень. Складносурядні речення. Складнопідрядні речення. Пунктограми у складному реченні. Пряма і непряма мова. Цитати. Пунктуація при прямій мові. Заміна прямої мови непрямою.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І УМІНЬ

Слухачі повинні знати:

- що таке мова, її функції, роль мови у формуванні і самовираженні особистості;
- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення із вставними словами, відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення, пряму мову;
- основні поняття мовлення і спілкування;
- норми українського мовленнєвого етикету.

Слухачі повинні вміти:

- самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- користуватись словниками різних типів;
- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлювання;
- дотримуватись норм українського мовленнєвого етикету.

КРИТЕРІЇ

оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови за курс основної школи

Для диктантів використовуються тексти, які відповідають нормам сучасної літературної мови, доступні за змістом абітурієнтам, містять виучувані синтаксичні конструкції, мають, помірну насиченість орфограмами і пунктограмами, різноманітною лексикою, стилістичними засобами, передбаченою програмою з української мови, містять від 180 до 190 слів.

Оцінювання диктантів

Вступний диктант перевіряє підготовку студентів, як правило, з усіх вивчених тем. При оцінюванні диктанту виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

- 1) на правила, які не введено до шкільної програми;
- 2) на ще не вивчені правила;
- 3) у словах з написанням, що не перевіряються і над якими не проводилась спеціальна робота;
- 4) у передачі так званої авторської пунктуації.

Виправляються, але не враховуються помилки, що спотворюють звуковий склад слова, наприклад «оперігати» (замість оберігати); «докша» (замість дошка).

При оцінюванні диктантів важливо також враховувати характер помилки. Серед помилок треба виділяти не грубі, тобто, які не мають істотного значення для характеристики грамотності, повторювані і однотипні помилки.

Під час підрахування помилок дві не грубі вважаються за одну. Одна не груба помилка не враховується. До не грубих відносять такі помилки:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
- 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- 4) у разі, коли замість одного знака поставлено інший;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях не хто інший, як; не що інше, як; ніхто інший не; ніщо інше не);
- 6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або порушенні їх послідовності;
- 7) при заміні українських букв російськими.

Повторюваними вважаються орфографічні помилки в одному й тому самому слові, яке вживається кілька разів, або корені однокореневих слів. При підрахуванні ці помилки (скільки б їх не було) вважаються за одну.

Однотипними вважаються помилки на одне правило, якщо умови вибору правильного написання полягають у граматичних (борються, ходить) і фонетичних (пісня, сміється) особливостях слова.

Перші три однотипні помилки вважаються за одну, кожна наступна подібна помилка враховується як самостійна.

За наявності в контрольному диктанті більш як п'яти поправок (виправлення неправильного написання на правильне) оцінка знижується на один бал, але таке зниження не повинно призводити до незадовільного оцінювання роботи студента. Відмінна оцінка не ставиться за наявності трьох і більше виправлень. Диктант оцінюється однією оцінкою, виходячи з таких нормативів:

Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше
2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1 (негруба) - 2
10	1

11	1 (негруба)
12	-

Примітки:

- 1 Перша цифра вказує на кількість орфографічних помилок, друга – пунктуаційних.
- 2 Оцінка «11» ставиться за одну не грубу орфографічну або одну не грубу пунктуаційну помилку.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Беляєв О.М. Українська мова, 10-11 класи. Освіта, 1998.
- 2 Олійник О. Б. Українська мова, 10-11 класи. Вікторія, 1999.
- 3 Скуратівський Л. В. та ін. Українська мова. Збірник текстів для переказів з творчим завданням на випускних екзаменах, 11 клас. Форум, 2001.
- 4 Ладоня І. О. Українська мова. Вища школа, 1993.
- 5 Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. Освіта, 1997.
- 6 Олійник О. Б. Рідна мова, 10-11 класи. Вікторія, 1999.
- 7 Лобода В.В. Скуратівський В.Л. Українська мова в таблицях: довідник. – К., 1993.
- 8 Орфографічний словник української мови. – К., 1999.